

Pregó de la Festa de Sant Romà

Pregoner: Ernest Corral i Coll del Ram

Data: 17 de novembre de l'any 1978

Ajuntament de
Lloret de Mar

SAMLM
SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL DE LLORET DE MAR

PRESENTACIO DEL PREGONER, per

Joan Domènech i Moner
Regidor ponent de Cultura

Senyores, Senyors:

Per segona vegada ens trobem a l'acte del Pregó, pòrtic literari de les nostres festes de Sant Romà. L'any passat, aquesta manifestació ens arribava per mitjà de les paraules d'un periodista de verb sobri, concís, comunicador d'esperances: En Narcís Jordi Aragó. Aquest any el Pregó ens arriba de la mà d'un poeta: el Sr. Ernest Corral i Coll del Ram que, contra el que es podria suposar, no és inèdit a Lloret, ja que fou un dels guanyadors del Concurs Literari (1972) organitzat en motiu d'haver estat proclamada, la nostra Vila, Ciutat Pubilla de la Sardana 1971.

Ernest Corral i Coll del Ram és un professional del món de la medicina - concretament practicant-que ha sabut fer compatible la seva feina i l'art. Aquesta unió de conceptes ha fruitat precisament a través d'ell, puix que fundà -i en fou el primer president-l'Associació de Practicants Escriptors i Artistes. És professor de català i fou deixeble del mateix Pompeu Fabra. En el camp de les publicacions, ha escrit reportatges i contes a "Tele-Estel" i a «Cavall Fort».

El nucli principal de la seva obra és però, la poesia. La publicació dels seus reculls poètics va començar-la tard. Malgrat tot, en els anys successius, aquesta activitat s'ha vist sovintejada.

L'any 1964 publica el llibre titulat «27 visions de Calitja». El 1968 el recull que ens ofereix es titula «Al frec d'un aire nou». Cinc anys més tard (1973) apareix «Penell al vent", recull de poesia catalana, que li valdria, l'any 1975, el premi Joan S. Pons, de Peníscola. El mateix 1973 obté el premi Ciutat de Lleida de poesia amb l'obra «Cants de roentor", que es publica el 1975. Un any després (1976), Ernest Corral obté el premi Ciutat de Barcelona -també de poesia-i el primer accèssit a la Flor Natural dels Jocs Florals de la Ciutat Comtal, certamen del qual en seria, més tard, nomenat secretari.

En el pròleg de «Cants de roentor", Ramon Folch i Camarasa diu:

«En un temps de desesma i deixament, d'abandonament i de tant-se-me'n-donisme, d'escepticisme prim i decoratiu, d'avorriment sense solta no volta, topar-se amb un home vibrant tot ell, com l'Ernest Corral, és retrobar tot d'una l'estímul de viure, les ganes de fer coses, la necessitat d'irradiar».

Jo crec que aquestes paraules encaixen perfectament amb el sentit de les nostres celebracions d'aquest dies. Una Festa Major representa també un moment de vibració, un estímul de viure, unes ganes de fer coses. Si tenim un home d'aquestes característiques -i ens ho diu Folch i nosaltres n'estem segurs-bé pot ser el seu pregó aquella alenada, aquella empenta que

Ajuntament de
Lloret de Mar

SAMLM
SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL DE LLORET DE MAR

necessita espiritualment la nostra Festa Major. pregó aquella alenada, aquella empenta que necessita espiritualment la nostra Festa Major.

Amb aquest desig -i, a la vegada, amb aquesta seguretat-cedeixo la paraula, complagut, al poeta Ernest Corral i Coll del Ram.

(Aplaudiments)

Pregó

Senyores i senyors. Benvolguts amics:

L'honor que se m'ha fet en escollir-me com a pregoner d'aquesta festa major d'hivern que anem a celebrar amb motiu de la festivitat de Sant Romà; Diaca, titular de l'església parroquial, és molt més d'agrair si tenim en compte que entre els meus possibles mèrits, en tot cas ben minsos, no hi entra pas el de la meva vinculació a la vila de Lloret, sigui per via de naixença o de veïnatge o de parentiu. La meva vinculació és simplement, però, això sí, sincerament i emocionadament, afectiva.

Les meves estades a Lloret, i he de confessar-ho encara que em requi, eren curtes i superficials. La salabror del seu mar, el perfume dels seus pins i la claror del seu cel em proporcionaven un embadaliment tal que, per dir-ho d'alguna manera, els arbres no em deixaven veure el bosc.

I en el meu cas els arbres eren la geografia física i si voleu, la geologia, tan dolça i tan imponent ensems. Però em faltava conèixer l'home. A cada vegada més, em faltava conèixer l'home entre la gent; l'home, entre aquesta massa anònima que pren el sol; que es diverteix a vegades, i d'altres no; que fa l'amor, a vegades, i d'altres, no; que adopta unes actituds que, sense solució de continuïtat, abasten des del frenesí més desballestat de les discoteques -i, des d'ara mateix com qui diu, del millor casino d'Espanya-fins al deseiximent més trist i desinflat. Perquè, amics meus, ho podeu ben creure: la tortura més terrible per a un home, per molt independent que es cregui, és la soledat. I com més bell és un jardí, més acusa la tristesa de l'abandó, de la solitud.

Però vet aquí que un dia de març de l'any 1971 i en ocasió d'haver estat proclamada la vila de Lloret de Mar Pubilla de la Sardana, se'm va presentar la gojosa avinentesa de fer coneixença, com un més entre els molts que havíem acudit a recitar els nostres cants a la dansa més bella de totes les danses, amb Esteve Fàbregas i Barri. Una coneixença, val a dir, protocol·lària i escassament epidèrmica, com no podia esperar-se'n altra cosa, enmig del tràngol que una festa com aquella, comportava. Una coneixença, però, que amb el temps i gràcies a la poesia que a ell i a mi ens és tan cara, s'ha convertit en amistat ferma i lleial. I és amb ell, amb Esteve Fàbregas, aquest apòstol enamorat, fins als mateixos límits de la trasmudança, del seu Lloret de Mar, que he pogut veure el bosc.

Ajuntament de
Lloret de Mar

SAMLM
SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL DE LLORET DE MAR

Efectivament, amb ell, sobretot a través de les pàgines del seu "Llibre de Lloret", he recorregut les seves platges, i les seves cales, i les seves rieres i les seves muntanyes i els seus boscos de pins i alzines sureres, i els vinyars que encara resten ... Però no temeu, que no us cantaré les belleses de Lloret, no us repetiré la lletania d'alabances que tantes personalitats destacades, pin-tors, poetes i artistes de tota mena i de tots els indrets han resat davant d'aquesta mil·lenària Loredo. D'aquesta Lloret que ha substituït aquells llegendaris lloreters que, a tocar la mar, es corbaven reverenciosos per tal de poder besar, amb delicada golosia, la virginal escuma, per un altre lloret simbòlic i immarcescible: el lloret que aureola la testa venerable dels seus fills il·lustres.

Jo us parlaré breument, a través d'una història singular, només -i ja és molt-dels seus homes.

I he dit una història singular, perquè el «Llibre de Lloret» ho és, de singular. El «Llibre de Lloret, és, indistintament, el poema de Lloret escrit per un historiador i la història de Lloret escrita per un poeta.

I el poeta és el qui veu les coses i els homes tal com són realment, en la seva essència, i sense la desfiguració que sol incrustar-hi la malícia humana. Per això en les grans crisis d'un poble, com en les grans desfetes, sempre és el poeta el qui primer posa el crit al cel, el qui primer clama contra la injustícia, el qui aixeca la moral i profetitza un avenir triomfant. El qui, en definitiva, guanya l'última batalla. El poeta, i no pas els grans soldats o els grans reis o els grans herois.

La bonesa d'un pa, enc que sigui de nou llibres, pot assaborir-se menjant-ne un bocí. I amb aquest mateix bocí podem judicar la bondat de tota la fornada. Així el nostre autor qualifica els seus convilatans de l'ahir immediat juntament amb la seva circumstància, i és a través d'ells que podem conèixer el veritable tremp de la nissaga.

Llavors, pensant en tot això, m'ha vingut a la memòria una fotografia que va en un volum de «Dolça Catalunya», amb un peu que diu: «En aquesta foto, tan plena de gratacels, fóra difícil de reconèixer la vila de Lloret de Mar, si no fos per la silueta de l'església parroquial i la doble filera de palmeres del passeig de Mossèn Cinto». Heus aquí, doncs, enc que aparentment ofegat pels gratacels, el Lloret de sempre: El nucli, la mèdulla que alimenta el cos, que irradia força i personalitat.

o podem barrejar en el mateix sarró, ellloretenc descendent de romans o de venecians o qui sap si d'algun llegendari pirata del mar, amb l'estiuejant, urista o no, que pràcticament té fixada a Lloret una segona residència i s'hi ha aclimatat voluntàriament; ni, menys encara, amb el turista acabat de desem-barcar, per agència i amb tot pagat, que no entén la nostra parla i que està preocupat, només que pel futur bronzejat de la seva pell i el preu del conyac espanyol.

I he pres, a l'atzar, un dels personatges del «Llibre de Lloret», un perso-natge els fills o els néts del qual potser ens acaben de saludar pel carrer i que, actualitzat, reviu com per art d'encantària. Es tracta d'un modest industrial fideuer anomenat Josep Alemany, que havia treballar tota la seva joventut per a arribar a fer-se amb una petita fortuna. Fortuna que, arribat un determinat moment, li fou arrabassada de manera indeguda. Al senyor Alemany li va faltar temps per a promoure la incoació d'un plet en defensa, no ja dels seus diners, sinó de la seva raó. I tot i que un dels seus advocats en l'afer era el propi Francesc Cambó i que la cosa va arribar més d'una vegada fins al mateix Tribunal Suprem, quan el senyor Alemany va veure's la mort a sobre sense que el plet s'hagués fallat definitivament i, segur com estava de guanyar-lo, va llegar tots els béns que es poguessin recobrar, a la creació d'una escola a Lloret.

I va encertar-la. El plet, finalment, va ser fallat al seu favor. Però els fruits materials de la sentència eren tan migrats, que haurien quedat en no res, només que en Cambó s'hagués volgut cobrar els pertinents honoraris. I, tot amb tot, l'escola fou una realitat: un edifici clar i ampul·lós. És clar que a base de sumar-hi els donatius dels senyors Nicolau Font, Josep Gelats i Agustí Cabañas.

Sembla que els lloretencs sempre han estat donats a pledejar i, quan això no ha estat possible, a organitzar petites o mitjanes revoltes com a succedani. Ja en el segle XIV, exactament en 1374, quan el terme lloretà pertanyia a una baronia, la pabordia va instar plet davant del veguer de Girona, contra «els homes de Lloret» que es negaven, entre d'altres coses, a contribuir a les obres de reparació del castell. Aquesta vegada el plet va durar quatre anys i el van perdre els homes de Lloret. Però potser això de guanyar o perdre tingui molt poca importància. Com diríem en llenguatge actual, la qüestió és participar.

El lloretenc, contemplatiu de mena i no gens rancuniós, alguna vegada, perquè convé que així sigui, esdevé geniüt. Sap llençar l'almorratxa amb violència, estavellant-la contra el sòl, en senyal de refús.

Potser sigui aquest el sentit de la revolta anomenada «dels Joseps», perquè bona part dels revoltats se'n deien, i que va tenir lloc en 1788, quan els pescadors van decidir de no pagar el delme del peix o ribatge. I només dos anys després, Lloret tornava a litigar per tal de desempallegar-se del Capítol dels Canonges i incorporar les jurisdiccions civil i criminal, a la Corona. Aquest plet el va guanyar la Vila, però després de disset anys, i va costar als lloretencs, unes quaranta mil lliures.

La revolta de més categoria, però, la més sonada, va ser l'originada per la pretensió d'una tal donya Inés els cognoms de la qual corresponen a les inicials F.R., sense més detalls, d'emplaçar un balneari i d'altres construc-cions annexes, a tocar la platja de Santa Cristina. A partir de 1929 i després de continuada lluita i de constant enjòlit, entre el batlle i el governador civil, contra la concessió, per un costat; el ministre d'Obres

Ajuntament de
Lloret de Mar

SAMLM
SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL DE LLORET DE MAR

Públiques i el Negociat del Port, en favor, per l'altre i, entremig, manifestacions tumultuoses, pedra-des, i llançament de material per a la construcció al mar, a càrrec dels lloretencs enfurismats, finalment, el 3 de desembre de 1935, traspassats ja a la Generalitat els Serveis d'Obres Públiques, el senyor Vallès i Pujals, que n'era el conseller, suspenia definitivament la concessió i poc després era revocada.

Josep M.a Pons i Guri, que explica detalladament totes aquestes coses en el seu «Llibre de Santa Cristina,,, acaba dient: «Havia passat el perill i aquell bell indret s'havia salvat gràcies al «cop de poble, i la ferma solidaritat dels lloretencs». Per la meua part, jo només voldria afegir que un exemple així d'educació cívica, de dignitat i responsabilitat, és del tot mereixedor de figurar en els llibres de text en totes les escoles de Catalunya, perquè tots els catalans puguin aprendre la lliçó dels lloretencs.

L'Esteve Fàbregas, amb la seva fina ironia, diu que la història de Lloret hauria de dividir-se en tres èpoques: abans de la navegació a vela; durant la navegació a vela i després de la navegació a vela. Naturalment que, dins de cada una d'aquestes divisions fabreguianes hi caben les pertinents subdivisions, enc que sempre amb la mateixa alternança perdre, guanyar, perdre ...

«Després de cada eufòria, sempre passatgera -diu el nostre autor-, ha tornat la calma beneïda». Ja se sap que, després que el garbí ha xuclat la platja, ve el llevant i cobreix de nou el fossat. De no ser així, ¿on aniríem a parar?

Però no tots els pobles saben acceptar filosòficament, com ho fa Lloret, les anades i vingudes de la sort. La serena tossuderia del senyor Alemany, l'industrial fideuer, la considero com expressió d'un tarannà que es fa rediviu en cadascun dels lloretencs. Un tarannà que feia construir, als antics, una torre fortificada contra les incursions dels pirates i no es preocupaven de les investides del «Mar de Llamp» que tan males bromes solia gastar. Per això, llavors que, amb la desaparició del vaixell «Segundo Romana» naufragat prop de l'estret de Gibraltar, pot dir-se que desapareixia, pràcticament, l'últim veler de Lloret, les coses van canviar, però aviat van trobar la nova normalitat. Alguns capitans van seguir llur carrera comandant vaixells d'altres companyies i la marineria àvida de salobre i d'aventures s'enrolava en vaixells de vapor de la Transatlàntica, mentre la resta, o tornava a la pesca, o al contraban, cala per cala, o als boscos d'alzines sureres. I així l'ofici de taper es va re valoritzat qui-sap-lo.

Mentrestant, just començat el segle, s'iniciaven els preparatius per a l'adveniment de la Costa Brava. El lloretenc no s'ha preocupat mai massa per a donar un nom al litoral. Durant molts anys, la costa des de Barcelona a Blanes, era la Maresma. De Blanes a Tossa, la Marina de la Selva i ja més al nord, la Marina de l'Empordà, i tots contents.

La preocupació per trobar un nom escaient al litoral, anava a càrrec d'un estol d'artistes i gent de lletres, amb nodrida representació de polítics

de la Lliga amb en Cambó de capítol i l'Agulló de secretari, i gairebé tots ells pertanyents a la Colla dels barbuts o d'en Matheu, una penya literària que es reunia a l'Hotel Colón de la Plaça de Catalunya. De les deliberacions i xerrades sobre el tema, els lloretencs n'eren espectadors encuriosits i poca cosa més. En unes d'aquestes reunions, un dia en Llaverias, que estava a punt d'exposar una col·lecció de marines, va proposar fer-ho amb el nom de Costa del Coral. Un altre del grup, disconforme, va indicar el de Costa Grega. I en Ferran Agulló, pel setembre del 1908 donava a conèixer, en un dels seus articles a La Veu de Catalunya, el nom que seria definitiu: Costa Brava.

Encara més endavant i des del cinema Modern, en el transcurs de la festa dels Jocs Florals celebrats a la vila amb motiu de l'acabament de les obres de restauració de l'església parroquial, en Joaquim Ruyra proposava el nom de Costa Serena per a tota la costa de Girona, per tal com, segons ell, s'adeia més a una costa plena de calma, escollida pels grecs, l'any 218 abans de Jesucrist, per al seu desembarca Roses.

I efectivament, Josep Pla, en la seva Guia de Catalunya, diu: «*En el litoral de La Selva, Lloret té avui una preponderància total. La costa que constitueix el balcó mariner de La Selva, és gairebé en tota la seva extensió un penya-segat que, de Blanes a Tossa, és d'una gran dolçor de perfil i de navegació deliciosa, amb petites platges de sorra forta i neta ..*». Però també afegeix: «*A partir de la zona de Tossa, el litoral s'aixeca i adquireix un caràcter aspre i silvestre*». Tots, doncs, tenien la seva raó.

La data i el moment exactes del baptisme de la Costa Brava, ha fet gastar molta tinta i molta saliva. Segons una versió, l'Agulló va tenir la inspiració, mentre estava assegut a la seva taula de treball -en la qual assegurava que mai no va arribar a escriure-hi una sola quartilla-, de la seva caseta, amb vistes al mar, a Blanes. Segons una altra, l'Agulló es trobava al cim de la muntanya de Sant Joan, a Lloret, contemplant la magnífica perspectiva, quan se li va aparèixer, amb lletres de foc, el nom Costa Brava. Per altra banda, al cim de Sant Elm de Sant Feliu de Guíxols, en la placeta que fa l'ermita, hi ha un monòlit amb una inscripció en la qual s'afirma que va ser des d'allí, exacta-ment, que va ser llançada als quatre vents la sensacional revelació. I en Josep Pla assevera que la paraula màgica va ser dita per primera vegada en les postres d'un dinar celebrat a Fornells de la Selva, a casa del senyor Bonaventura Sabater, sense cap mena de transcendència. I encara en Ventosa i Calvell aclaria, des de les pàgines del Ciero, que en la vinguda al món del nom Costa Brava hi van intervenir, a parts iguals, una colla de prohoms de la Lliga, entre els quals té la bondat d'incloure-hi l'Agulló.

El cas és que amb la consolidació del nom Costa Brava, Lloret entrava en una altra de les subdivisions esmentades. La del turisme internacional. L'Agulló havia escrit: «*Cal que de Blanes al Port de la Selva es convencin de la necessitat de muntar més hotels on, a més de l'estatge, s'hi trobin guies i facilitats per a trobar embarcacions, organitzadors de pesqueres,*

Ajuntament de
Lloret de Mar

SAMLM
SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL DE LLORET DE MAR

excursions, banys ... Per cada pesseta que els pobles gastessin, els excursionistes n'hi deixarien deu o cent. No solament els barcelonins omplirien la costa primavera i estiu i molts dies de l'hivern, sinó els estrangers i forasters de l'interior d'Espanya». Si el senyor Agulló veiés la seva costa avui, en 1978, es posaria les mans al cap, esgarrifat, i potser es creuria culpable d'haver actuat com un irresponsable aprenent de bruixot.

Una vegada consolidada en el món la denominació Costa Brava, les picabaralles han continuat per tal de posar en clar quina de les poblacions interessades compta amb mèrits suficients per a ostentar-ne la capitalitat. Però Lloret, impertèrrita, ha seguit sense optar, que jo sàpiga, a aquesta capitalitat honorífica.

Al principi del nostre segle XX, Lloret ja anava dient adéu a moltes coses tingudes per tradicionals, entre elles els «donativos», que tan havien contribuït a la construcció i reparació de santuaris, escoles i d'altres monuments i institucions. I al mateix temps, començava a mecanitzar els seus hàbits, a posar-se al dia respecte als avenços de la indústria i de les ciències, bastant abans, com ja es comprèn, que les poblacions de l'interior.

En 1907, s'obria el primer cinema. I quasi simultàniament, el primer auto-mòbil, un Hispano Suïza, amb matrícula número 3 de Girona, entrava a la vila triomfalment, pilotat pel senyor Pius Cabañas. A l'any següent arribava a Lloret el primer estiuvejant de debò, de nom Emili Torras i Bergadà. Per cert que aquesta primàcia va ser-li discutida més d'una vegada i el senyor Torras va haver de defensar-la a bastonades.

El senyor Joan Baptista Font va ser el primer lloretenc que va posseir, en ropietat, una màquina d'escriure, una càmera fotogràfica i un aparell recep-tor de ràdio. En 1909, mossèn Agustí Vilà i Domènech era nomenat pel rei, canonge de la seu de Girona. Mossèn Vilà, lloretenc, va organitzar, amb un èxit prodigiós, la darrera tanda de «donativos», gràcies als quals va poder acabar, en cinc anys, les obres de restauració de l'església parroquial. Era l'any 1914, l'any en què va començar la segona guerra europea.

Per aquells temps la senyora Maria Català, la darrera puntaire de l'antiga nissaga, deixava bocabadats els primers turistes estrangers, fent anar els boixets amb una soltesa incomparable, mentre construïa, en ple carrer, les més afiligranades i meravelloses puntes.

I en 1920, Lloret comptava amb el primer hotel digne d'aquest nom i que es deia «Costa Brava».

Els homes que desfilen per les pàgines del Llibre de Lloret-tiradors d'art, sacerdots, artesans, hotelers, i tants d'altres-, tots són representatius del Lloret ancestral i del Lloret actual. Perquè si bé les circumstàncies canvien indefectiblement, no canvien pas els homes, si els homes no volen canviar.

El lloretenc és, de sempre, un home engelosit de la seva llibertat. I quan per algun motiu l'ha perduda, és engelosit de la seva irrenunciable

Ajuntament de
Lloret de Mar

SAMLM
SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL DE LLORET DE MAR

voluntat de recobrar-la. Ell sap per intuïció i per experiència, que la veritat i la bellesa no es poden explicar. I que el triomf absolut de les matemàtiques constituiria un desastre equivalent a l'abolició del dret sagrat que l'home té a equivocar-se. Sap que la incertesa és necessària per tal com ens obliga a mantenir sempre una fe esperançada. I el lloretenc, quan es veu obligat a escollir entre una mala història i una bona llegenda, es queda sempre amb la llegenda.

I per això no s'escandalitza quan li diuen que tot, en aquest món, és opinable. Adhuc la vida i miracles del sant patró lloretenc. I, arribat aquí, voldria dir-vos que fins fa molt poc, jo estava una mica perplex davant d'uns fets que no comprenia. Sembla que en l'església parroquial antiga, es comme-morava el martiri de Sant Romà, el 9 d'agost. O sigui el Sant Romà de Roma, el soldat, segons es consigna en la consuetudina del rector Josep Rovirola. I que el 18 de novembre corresponia al Sant Romà, Diaca i màrtir d'Antioquia. Però els lloretencs han vingut sempre venerant el Sant Romà militar, amb la seva vestidura verda. I quan escrivia aquestes notes, em preguntava: ¿Per quins motius els lloretencs van canviar un Sant Romà per un altre Sant Romà?

I vet aquí que, en aquestes: vaig rebre una separata, un curt però substancialment escrit, original de l'investigador senyor Pons i Guri, en el qual s'afirma l'existència d'un altre Sant Romà, martiritzat, juntament amb Sant Tomàs, a la ciutat de Girona, a cavall dels segles IX i XI com sigui que el 8 de gener de l'any 1079 el bisbe Berenguer Guifré va consagrar l'església de Lloret dedicada a Sant Romà, sense més especificacions, «*Creiem que tot fa pensar*» -i això són paraules de l'autor de l'esmentat treball-«*tot fa pensar que fóra el de Girona, car des de la deposició de les relíquies fins a la dedicació de l'església de Lloret, no havia passat massa temps*». Jo, davant d'aquesta nova complicació, i més humil que mai, no vull pas opinar. En tot cas, i com a simple suggeriment, m'atreveria a dir, a la manera maragalliana: *Senyor! Si gràcies a mossèn Pere Ribot i al mestre Domènec Moner i Basart, tenim uns goigs de Sant Romà tan bells, ¿per què cercar-ne uns altres?*

I tinc la certesa, que, sigui quin sigui el Sant Romà que en dret us correspon, serà prou liberal, prou comprensiu, per no prendre's malament totes aquestes coses de la investigació històrica i farà que aquestes festes que a honor seu van a començar, siguin plenes de pau i alegria tal com jo també us desitjo. Moltes gràcies.

(Ovació).